

CSS – UREĐENJE HTML ELEMENATA

Cilj učenja

Upoznati osnovne mogućnosti CSS-a te pisanjem kôda oblikovati sadržaj web stranice.

Očekivani ishodi učenja

Nakon završene vježbe studenti će biti sposobni:

1. povezati CSS3 stilove s HTML dokumentom pisanjem CSS kôda u zaglavlju dokumenta,
2. pravilno koristiti stilske predloške za oblikovanje strukturalnih i ostalih HTML oznaka, koristeći HTML oznake kao selektore, klase ili direktno uključene stilove u oznake (*Inline Styles*),
3. napisati stilove za jednostavno oblikovanje odlomaka, naslova i listi,
4. napisati stilove za oblikovanje poveznica, korištenjem pseudo-klasa za različita stanja veza,
5. napisati stilove za pozicioniranje i osnovno oblikovanje slika u HTML5 dokumentu,
6. napisati stilove za oblikovanje tablica prema zadanom predlošku i ubaciti opis tablice,
7. oblikovati, napisati i modificirati stilski predložak kombinirajući oblikovanja različitih HTML5 oznaka prema zadanim uputama.

NAPOMENA:

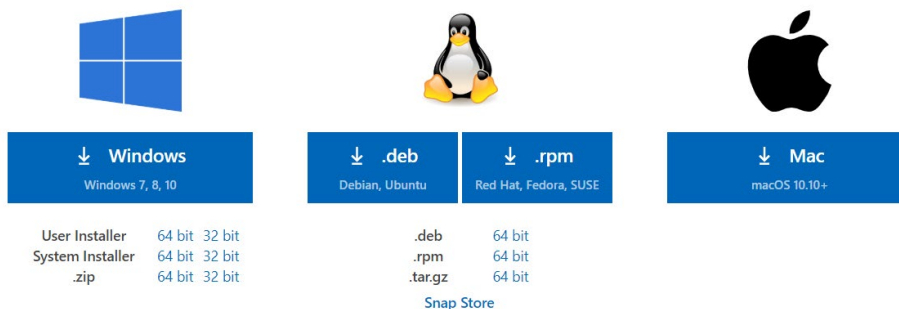
Zadaci iz ove vježbe mogu se rješavati u *Adobe Dreamweaveru* kojeg smo koristili na vježbama i koji se u Trial verziji može preuzeti na poveznici: <https://www.adobe.com/products/dreamweaver.html>. Jedna od alternativa Adobe Dreamweaveru je besplatni alat *Microsoft Visual Studio Code*. Također, pisanje HTML i CSS kôda moguće je i u jednostavnijim uređivačima teksta poput *Notepada*, *Notepad++*, *Brackets*, *Sublime Text* i sl.

Dozvoljeno je korištenje bilo kojeg uređivača teksta (kôda), a preporuča se *Visual Studio Code* ili *Brackets*. U nastavku su navedeni linkovi za njihovo besplatno preuzimanje:

- **Brackets:** <http://brackets.io/>
- **Visual Studio Code:** <https://code.visualstudio.com/Download>

KRATKA UPUTA ZA INSTALACIJU *Visual Studio Codea*:

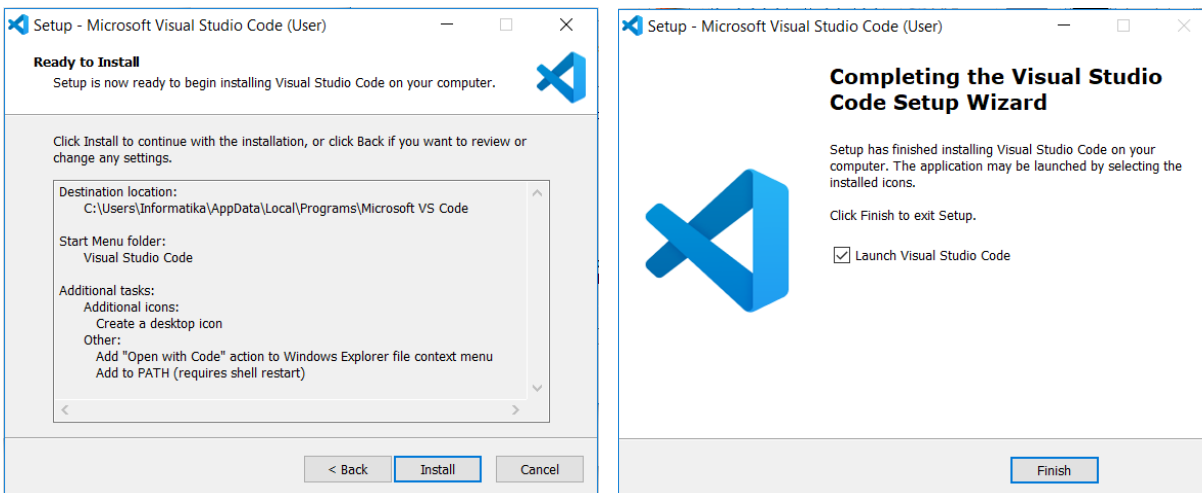
1. Preuzeti instalacijsku datoteku s adrese <https://code.visualstudio.com/Download> (odabrati i preuzeti prema platformi operacijskog sustava kojeg koristite – *Slika 1*).

Slika 1 - Odabir i preuzimanje instalacijske datoteke.

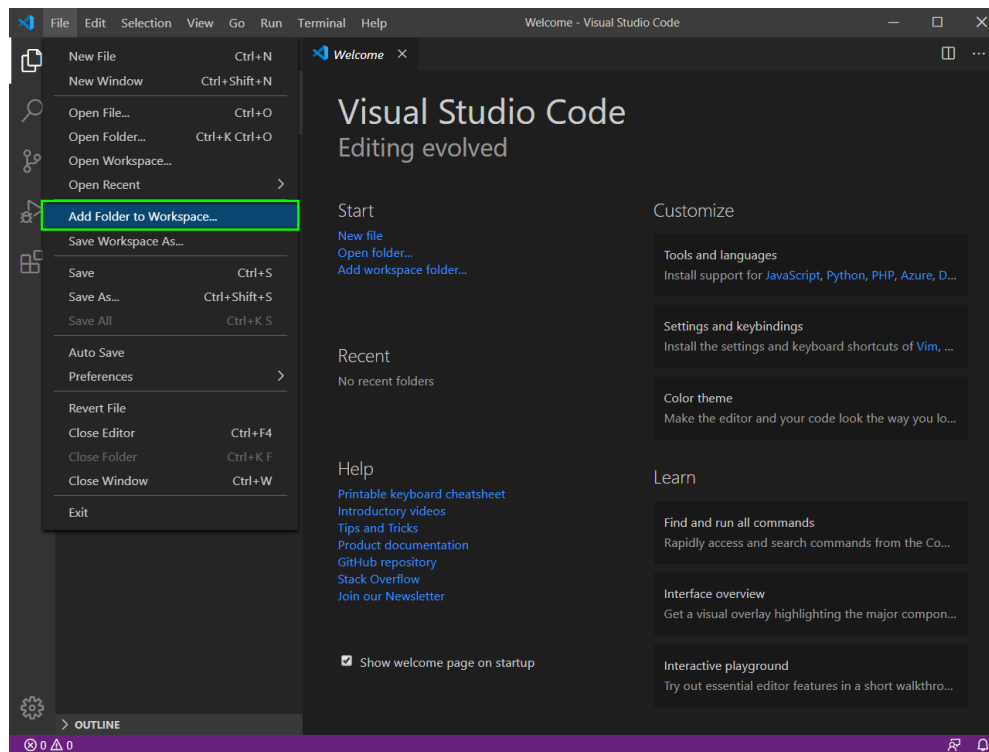
2. Nakon preuzimanja, pokrenuti ***VSCodeUserSetup.exe***.

3. U 4 uzastopna dijaloška okvira odabrati *Next*, te potom *Install* (*Slika 2-lijevano*) i *Finish* (*Slika 2-desno*).

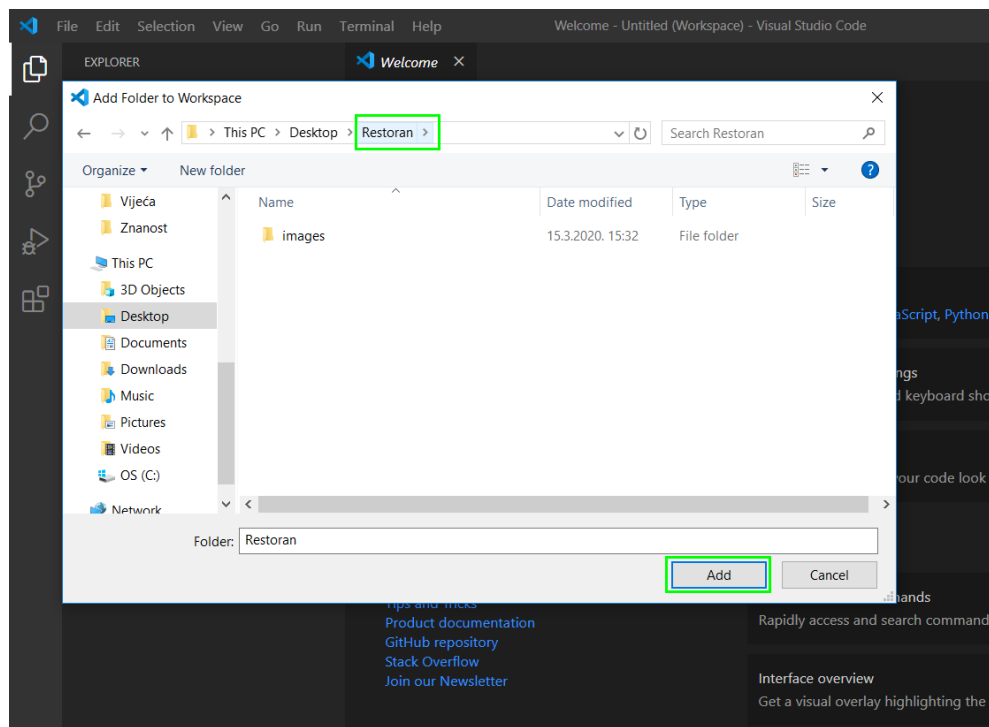

Slika 2 - instalacija MS Visual Studio Code.

Nakon instalacije *Microsoft Visual Studio Code*, **otvaranje novog radnog direktorija** prikazan je na slici ispod. U izborniku *File* potrebno je odabrati *Open Workspace...* i označiti odgovarajuću radnu mapu.

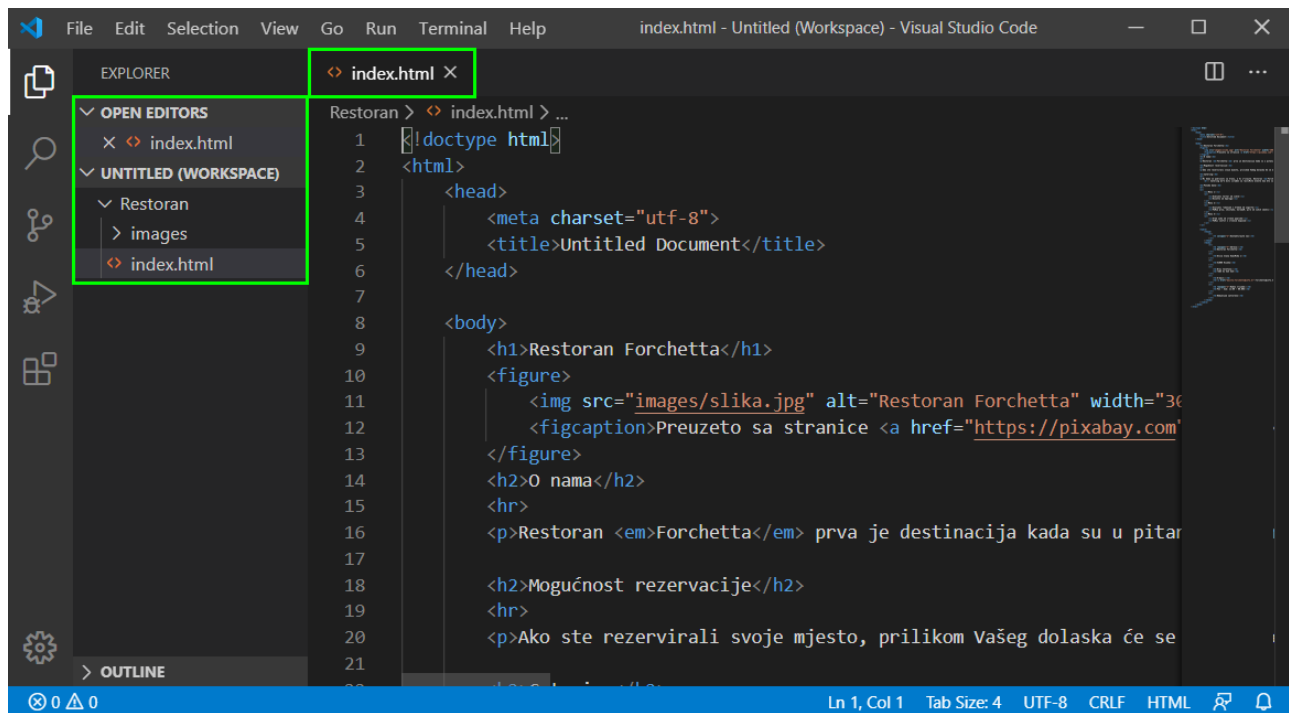

Slika 3 - Dodavanje novog radnog direktorija.

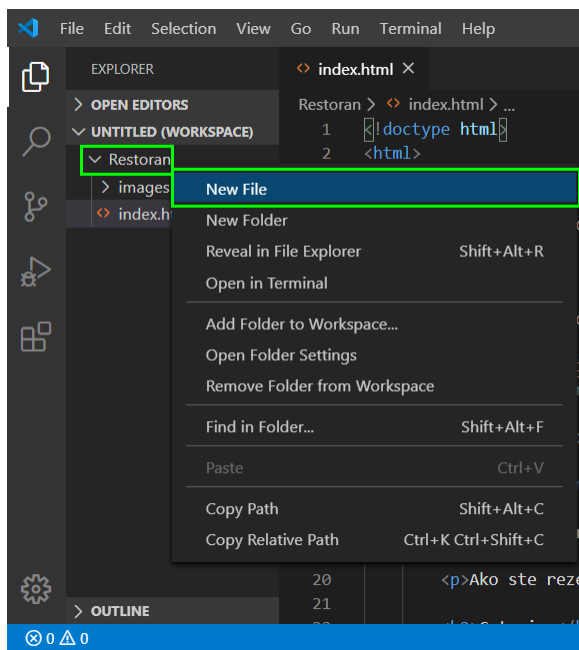
Slika 4 - Odabir radnog direktorija na lokalnom disku.

Nakon odabira direktorija, s lijeve gornje strane, unutar bloka **EXPLORER**, moguć je odabir i otvaranje već postojećih datoteka. Primjerice *indeks.html* (vidi sliku 5).

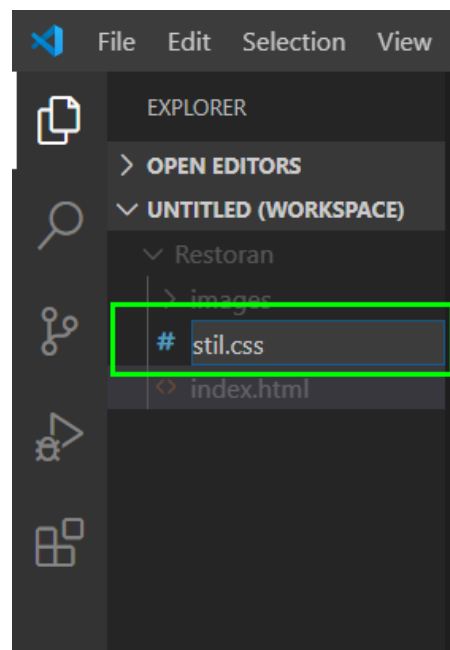

Slika 5 - Explorer i dokument *index.html*.

Kreiranje nove html ili css datoteke moguće je ako kliknemo desnom tipkom miša na mapu unutar bloka **EXPLORER** u koju želimo smjestiti novu datoteku i odaberemo *New File* (Slika 6).

Slika 6 - Kreiranje nove html ili css datoteke.

Slika 7 - Upis naziva nove css datoteke.

PODSJETNIK O NAČINIMA PISANJA CSS-a

Izravno pridruživanje stila HTML oznaci

```
<p style="color:red;"> Ovo je primjer paragrafa.</p>
```

<!--Stil pridružujem korištenjem ključne riječi STYLE i pisanjem oblikovanja unutar znakova navoda. U ovom primjeru tekstu unutar paragrafa definiram svojstvo color kojem dodjeljujem vrijednost red. Kao rezultat prikazat će se tekst crvene boje.-->

Umetanje stila u zaglavlje HTML dokumenta

```
<head>
  <style>
    /*unutar oznake <head> dodajemo novu oznaku <style>
    te unutar nje pišemo selektore i pripadna oblikovanja*/
    . . .
    . . .
  </style>
</head>
```

Definiranje stila korištenjem HTML selektora u zaglavlju dokumenta

```
<head>
  <style>
    /* Primjer oblikovanja paragrafa. Definiram veličinu i
    boju slova tekstu pisanom u paragrafima.*/
    p {
      color:red;
      font-size: 12px;
    }
  </style>
</head>
```

Povezivanje vanjske CSS datoteke i HTML dokumenta

```
<head>
  /*kada css naredbe pišemo u vanjskoj datoteci, a ne u html
  datoteci, tada html i css datoteku povezujemo tako da u html
  dokumentu unutar oznake <head> koristimo oznaku <link> i tako
  definiramo poveznicu na vanjsku css datoteku*/
  <link href="StyleSheet.css" rel="stylesheet" type="text/css"/>
</head>
```

Zadatak 1

Koristeći datoteke iz prve vježbe (mapa **Restoran**) riješite zadatke u ovoj vježbi. Unutar mape **Restoran** kreirajte novi dokument *style.css*. Zadani html dokument *index.html* povežite s css dokumentom i oblikujte tekst na sljedeći način:

PARAGRAF

- neka paragrafi budu pisani familijom pisma Verdana (**font-family**: Verdana, Geneva, 'DejaVu Sans', sans-serif) - koristiti selektor **<p>**,
- veličinu teksta mu postavite na točno 40 točaka (**font-size**: 40 pt),
- tekst paragrafa neka bude poravnat obostrano (**text-align**: justify)
- tekst paragrafa neka bude odmaknut od lijeve i desne margine 35 piksela (**margin-left**: 35px)

NASLOV I PONASLOV

- koristeći oznaku naslova prve razine kao selektora (**<h1>**) definirajte oblikovanje tako da tekst naslova bude određene boje koristeći heksadekadski zapis boje u RGB sustavu s komponentama R:AF, G:31 i B:33 (**color**: #AF3133)
- koristeći oznaku naslova druge razine kao selektora (**<h2>**) oblikujte naslove tako da budu centrirani (**text-align**: center), nebesko plave boje (**color**: skyblue) i ukošeni (**font-style**: italic)
- učinite da od naslova druge razine s gornje i donje strane sav sadržaj na web stranici bude odmaknut za 10px (**padding-top**: 10px; **padding-bottom**: 10px;)

Zadatak 2

U css dokument dodajte naredbe za oblikovanje horizontalne linije i lista na sljedeći način:

HORIZONTALNA LINIJA

- koristeći oznaku za horizontalnu liniju (`<hr>`) definirajte svojstvo kojim će imati debljinu linije `1px` iscrtana točkastom linijom svijetlo plave boje (`border: 1px dotted lightblue;`)

UREĐENA I NEUREĐENA LISTA

- uređena lista koristi stil numeriranja velikih rimskih znakova (I. II. III. IV.) (`list-style: upper-roman`) – koristi selektor ``
- neuređena lista koristi stil numeriranja kvadratićima (■) – koristi selektor ``

Zadatak 3

U css dokumentu oblikujte sliku *restoran.jpg* tako da:

- sliku centrirate i postavite joj veličinu na `50%` (`display: block; margin-left: auto; margin-right: auto; width: 50%;`)
- dodate obrub širine `4px` crvene boje: `#d00404` (`border: 4px solid #d00404;`)
- kutove obruba zaoblite za radijus od `12px` (`border-radius: 12px;`)

Zadatak 4

Unutar css dokumenta napišite naredbe za oblikovanje stila poveznica tako da:

- link u standardnom stanju veze (kada se prvi put otvori web stranica) i posjećenom stanju neka bude oblikovan pismom Bookman Old Style i svijetloplave boje (`link`, `visited`)
- prijelazom pokazivača preko teksta linka, tekst postaje bijele boje, a pozadina teksta svijetlo plave boje, tekst nije podcrtan, već je ukošen (`hover`)
- tekst posjećenog linka je **podebljan** i crvene je boje. (`visited`)

Pomoću **pseudo klasa poveznica** (linkova) određujemo ponašanje poveznice u određenom stanju. Stanja pseudo klasa (engl. *Pseudo Classes*) su prethodna posjećenost ili neposjećenost web stranice, položaj miša iznad poveznice ili stanje držanja pritisnute tipke miša na poveznici. Detaljniji opis nalazi se u tablici koja slijedi.

Pseudo klasa	Opis
a:link	Opisuje stanje poveznice koja još nije bila posjećena od strane korisnikovog preglednika. Drugim riječima poveznica pokazuje na stranicu koja se NE nalazi u preglednikovoj lokalnoj memoriji (engl. <i>history</i>).
a:visited	Opisuje stanje poveznice koja još je već bila posjećena od strane korisnikovog preglednika. Drugim riječima poveznica pokazuje na stranicu koja se nalazi u preglednikovoj lokalnoj memoriji.
a:hover	Opisuje stanje poveznice u trenutku kada se pokazivač miša nalazi na njoj.
a:active	Opisuje stanje poveznice za vrijeme kada korisnik pritisne tipku miša na poveznici (prije nego je otpusti).

Zadatak 5

Unutar css dokumenta napišite naredbe za oblikovanje tablice tako da:

- obrub tablice bude iscrtan punom linijom, plave boje, širine **2px**
- ćelije tablice su punog obruba debljine **1px** i plave boje
- tekst pisan u svakoj ćeliji odmaknut je od ruba za **5px**
- zaglavlje tablice koristi boju pozadine `darkblue`, dok tekst pisan u zaglavlju tablice koristi boju zapisa **#ACF7EE**
- nazivi redaka definirani su klasom `.nazivi`, tekst naziva pisan je u boji `darkblue` te je podebljan i centriran
- neparni redci tablice imaju unutar klase `.bojanje_retka` definiranu boju pozadine: `lightblue`

Zadatak 6

Putem css dokumenta oblikujte tijelo web stranice koristeći selektor `body` te mu postavite pozadinsku sliku *pozadina.jpg*

Zadatak 7

U sustavu e-portfolio unutar vlastitog bloga kreirajte novi unos pod nazivom Vježbe 1 i 2: HTML i CSS – osnovni elementi i njihovo stilsko uređenje. Unutar objave možete se kratko osvrnuti na vježbe, a sam tekst možete upotpuniti slikama i poveznicama. Uz objavu priložite i datoteke koje ste izradili u okviru vježbe 2 iz CSS-a (one uključuju i html datoteku iz vježbe 1 pa je na taj način sve obuhvaćeno).